

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Abstract

Innehållsförteckning

I – Inledning (sida 7-14)

Prolog

Inledning och bakgrund

Syfte

Metod och struktur

Kort guide till del II – En levande musikalisk process

II – En levande musikalisk process (sida 15-44)

Identifikation

Brytpunkt

Väntan

Existens

Födelse – Att växa

Linje

III – Diskussion (sida 45-54)

Inledande fas

Ett närmande genom samtidig identifikation och distansering

Brytpunkt – mittpunkt och vändpunkt

Att möta sig själv utanför sig själv

Existens

Interpreten

Känslouttryck

Linje

III – Avslutning (sida 55-63)

Mot en fördjupad musikalisk förståelse

Avslutning

Referenser

Bilagor

I

Inledning

Prolog

Ett särskilt tack till min lärare Björn Sjögren och till min familj som inspirerar och stöttar mig och som peppat mig till att slutföra arbetet.

Tack Ole Lützow-Holm för dina råd tips och inspiration.

Tack Bernt Wilhelmsson, Mikael Kjellgren och Åsa Sundstedt för vårt samarbete och spel vid konserterna 25 april, 25 maj och 8 augusti 2013.

Tack mina kära vänner för all värme och ert värdefulla stöd.

Inledning och bakgrund

Denna text är en del av mitt examensarbete inom konstnärligt masterprogram i musik, inriktning interpretation vid Högskolan för Scen och Musik, Göteborgs Universitet. Arbetet är inspirerat av en idé som Björn Sjögren, min lärare i viola sedan 2008, gav mig för några år sedan. För att fördjupa mitt spel föreslog han att jag skulle använda färg i mina noter för att därigenom tydliggöra och utveckla mina musikaliska avsikter. Det var en idé jag direkt anammade, utvecklade vidare och som sedan blivit en del av mitt konstnärliga uttryck.

”One form of art can never truly be translated by another. Thats our luck.”¹

En konstnärs arbete innebär för mig ett ständigt sökande och utforskande. Det gör att det konstnärliga arbetet är en ständigt pågående process. Jag vill kalla den konstnärliga processen för en levande process i och med dess komplexitet, oberäknelighet och flyktighet. Det är omöjligt att fånga den, översätta den eller att göra den till något annat än vad den egentligen är. Konst kan aldrig riktigt definieras eller vara på något annat sätt än den faktiskt är eftersom konsten är närvarande och lever i sig själv. Om man försöker upprätta viss distans riskerar den att försvinna. Ett artistiskt utövande är ett konstnärligt arbete som sker i nuet. För att använda sig av reflektion som ett verktyg för att förstå och ta sig vidare i sin process har jag funnit det användbart att använda olika uttryckssätt. Detta arbete består av olika former av reflektion genom text, färg och musik.

Jag får ofta frågan om min musikalitet är kopplat till synestesi. Ja, jag har synestesi och den är speciellt kopplad till färg. Jag ser färger på bokstäver och siffror. Vissa tonhöjder har specifika färger och artikulation och dynamik kan både ha form och färg. Jag upplever även färger på känslor vilket innebär att de sinnesstämningar som skapas av musik i sin tur skapar färgupplevelser. Kanske betyder det att min upplevelse av musik är mer komplex än för någon som inte har synestesi på samma sätt. Kanske inte. Men det visar på att varje upplevelse av något är unik.

Arbetets syfte är inte att manifestera ett neurologiskt tillstånd eller att ge exempel på detta. Synestesi är något som jag har upplevt under hela mitt liv och jag kan därmed inte veta hur det är att inte uppleva det. Synestesins färger förändras eller utvecklas inte med tiden. Bokstaven A är för mig alltid lika klarröd. Detta arbete handlar inte om att göra ett slags register över hur min synestesi fungerar. Om man försöker analysera mitt färgval till de musikaliska reflektionerna går det säkert att hitta mönster men det är inte något jag valt att fokusera på. Jag vill bortse ifrån min egen synestesi och använda färgerna som en form att reflektera i musik och text. Det är dock troligt att just synestesi och min längtan och förtjusning i färg gör att jag gör just detta arbete.

¹ Svenungsson, Jan. 2007. *An Artist's Text Book*. Helsinki: Finnish Academy of Fine Arts. Sida 7.

Utvecklingen av arbetet kan liknas vid en kris, både konstnärligt och personligt. Vid arbetets tidpunkt befinner jag mig i en kraftig utvecklingsprocess som samtidigt är både smärtsam och helt fantastisk. Det är inte något jag vill förhindra utan istället dra nytta och erfarenhet av för ett personligt och konstnärligt mognande.

Syfte

Syftet med arbetet är att skapa en form till reflektion över en egen upplevd musikalisk och konstnärlig process. Det är kanske i första hand skapat för min egen skull men det är också utfört för att på ett vidare sätt möjliggöra för en utomstående betraktare att närma sig och ta del av den levande process som naturligt finns hos en konstnärligt utövande.

Det är gjort utifrån föreställningen om att den egenupplevda konstnärliga processen är en spegling av livets process som samtidigt som den är unik för varje människa innehåller allmänmänskliga och generella drag. I den kan vi se oss själva och lära oss mer om den egna personen, livet och om det allmänmänskliga och därigenom också musik och konstnärligt uttryck. På så vis blir ett arbete som detta väsentligt.

Processen jag skriver om påbörjades hösten 2011 och sträcker sig fram till sommaren 2013. Det är en del av en större livslång process.

Metod och struktur

Mitt främsta konstnärliga uttryckssätt uppstår när jag spelar viola. Att diskutera och reflektera över ett konstnärligt uttrycksätt genom ett annat kan vara riskabelt, liksom att det också kan vara berikande. I det här arbetet har jag förutom musiken använt två andra uttrycksmedel; text och färg. Avsikten med det är att skapa ytterligare möjligheter till reflektion som kan leda vidare till större insikter.

För att inte låta uttrycksmöjligheterna begränsa varandra har jag blivit tvungen att låta dem verka sida vid sida och inte blanda samman dem. Jag låter uttryckssätten stödja och komplettera varandra genom sina olika förutsättningar.

Arbetet består utav fyra komponenter. Text, exempel från mitt arbete i akvarellfärg, reflektioner utförda på viola i form av improvisationer samt dokumentationer av konserter som presenterats under processens gång.

Texten du nu har framför dig är skriven i fyra delar. Den första delen är en förklarande del som beskriver arbetets form, syfte och mening.

Den andra delen är ögonblicksbilder inifrån arbetets process. Texten är skriven i olika lager som styrs av olika grad av närhet och distansering. Texterna är starkt präglade av ett personligt uttryck som därigenom öppnar upp för en mer direkt kontakt med läsaren. Under processens gång har ett stort antal målningar i akvarell tillkommit och exempel av dessa finns infogade i texten. Till arbetet finns ljudande exempel från reflektioner gjorda på violan gjorda i en improvisatorisk form.

Den tredje delen diskuterar och reflekterar över materialet i den andra delen. Den kursiverade texten är citat ur de anteckningar jag fört på olika sätt, genom brev, handskrivna appar, dokument och så vidare.

I den fjärde och sista delen i arbetet sammanställer jag och avslutar arbetet.

Urval av arbetet har presenterats vid tre olika konserter där jag samtidigt ställt ut akvareller som jag målat i förbindelse med konsertprogrammets musik. Lunchkonsert den 25 april 2013 i Ohlinsalen, Artisten, Examenskonsert den 25 maj 2013 i Sjöströmsalen, Artisten och Kyrkokonsert den 8 augusti 2013 i Skattunge kyrka. Konserterna dokumenterades och är bifogade till detta arbete.

Allt detta har vävts samman till en helhet som speglar ett exempel på en levande konstnärlig process.

Kort guide till läsning av del II – En levande musikalisk process

Materialet i del II – En levande musikalisk process är ögonblicksbilder från arbetets inre process. De ger plats för en egen tolkning hos läsaren.

I de texter jag använder ”du” konfronterar jag ofta olika delar av mig själv i undantag av texten till C. Franck, Sonat i A-dur, sida 40. Detta kan mer betraktas som en utomstående betraktelse. Franck skrev sonaten som en bröllopsgåva till den belgiska violinisten Eugene Ysaÿes bröllop i september 1886². Texten jag skriver är min betraktelse av musiken där jag finner spåren av ett äktenskaps och en kärleksrelations utveckling. Den är indelad i fyra delar liksom sonaten.

Materialet är inte i första hand presenterat i kronologisk ordning. Processens olika faser har gått i varandra, ibland samverkat och ibland fungerat växelvis. Rubrikerna är en i efterhand konstruerad struktur.

I texterna konfronterar jag mig själv och de inre motstånd jag möter. En slags konfrontation jag söker att omvandla till ett möte med det ännu inte kända. Ett möte jag förstår att endast kan ske genom modet att våga möta utan rädsla.

I en av texterna möter jag med brutalitet en gestalt jag kallar geniet. Jag låter det bli en gestalt för förnuftets begränsningar. Brutaliteten är rädslan inför min egen otillräcklighet och egna prestationskrav. Textens till synes ruffiga form och stil är en protest kanske framförallt mot mina egna förväntningar. Det är ett gestaltande av den nedbrytande delen i utvecklingsprocessen. Förväntningarna kan skapa väldiga krav och jag finner att jag då och då måste möta det med att faktiskt våga visa mer kanske oönskade sidor. För att ge en mer trovärdig och bottnad bild. Det krävdes brutalitet för att bereda mig plats att våga möta rädslan. Jag förberedde mig för ett möte med det värsta men fann istället värme och ljus som väcker mig.

Under rubriken ”Linje” presenterar jag serier av målningar i linjär stil som är målade så att man kan följa det musikaliska händelseförloppet. Till första satsen i C. Francks Sonat i A-dur, finns takthänvisningar (se bilaga, sid 59). Men i processens utveckling har jag funnit att det för min egen process kanske inte är så nödvändigt att exakt kunna formulera taktnummer utan att mer lägga vikten vid gesterna i musiken.

I de olinjära målningarna arbetar jag med olika fragment av musiken och kallar dem ”fragmentstudier”. Där har jag kunnat tränga in och fördjupa mig och därigenom utforska det egna musikaliska uttrycket.

² Wikipedia: *Violin Sonata Franck* http://en.wikipedia.org/Violin_Sonata_%28Franck%29 (Hämtad 2013-08-09)



En levande musikalisk process

Identifikation

Ett första möte. Med lust och inspiration. Den nyförälskade känslan av att utforska något nytt.



(ur Violakonsert av B. Bartók)

Färg talar med mig och genom mig. Liksom musiken. Liksom orden. På sitt sätt.



(ur Violakonsert av B. Bartok)

Jag kan inte längre andas,
inte längre tänka,
inte längre känna,
utan att göra det genom musik.

Min själ har förenats med musiken.
De är nu omöjliga att skilja åt.

Livet är inte längre mitt.
Det tillhör musiken
och jag är dess tjänare.

Brytpunkt

Kollision med det inre motståndet. Total tystnad.

Jag är tvungen att acceptera den.

Jag vill riva sönder allting. Tillintetgöra.

Jag bryter sönder bit för bit.

Systematiskt och metodiskt i koncentrerad tystnad.

Och i rasande frenesi.

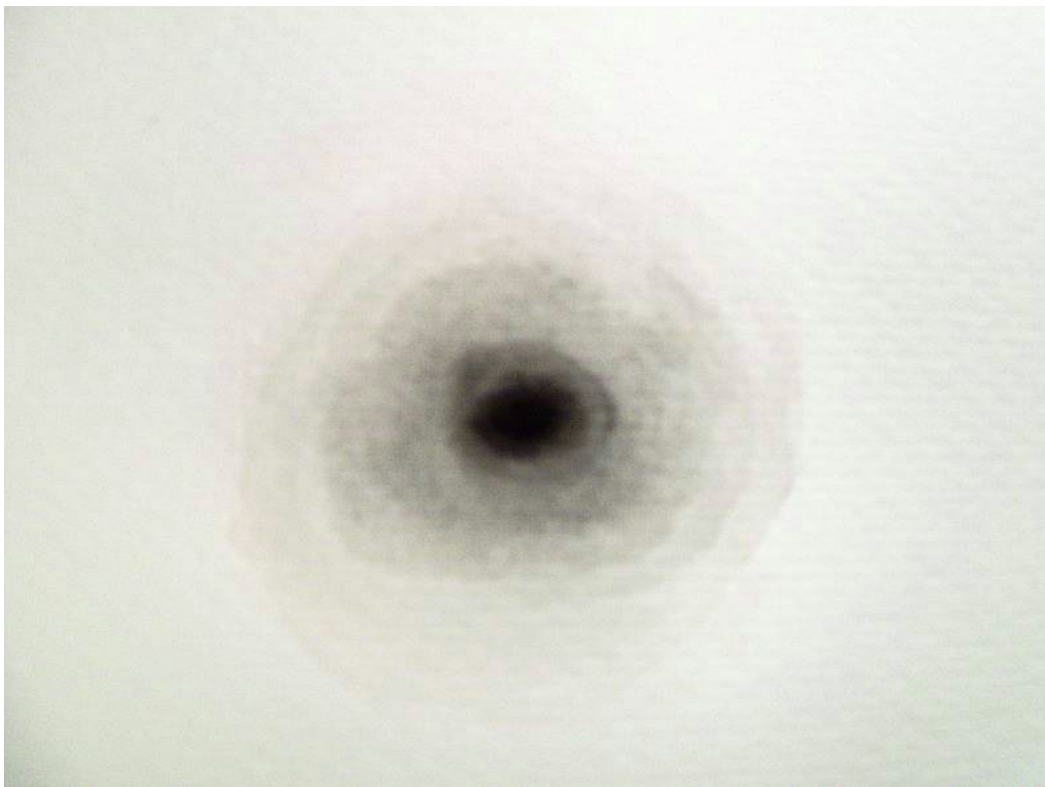
När jag tror att ingenting är kvar. När allt är tomt. Borta.

Inget.

Födelse.

Tystnaden varade i ett oändligt kort ögonblick.

Blott en brytpunkt där omvandling kunde ske.



brytpunkt
en plats av allt
där tystnaden blir total

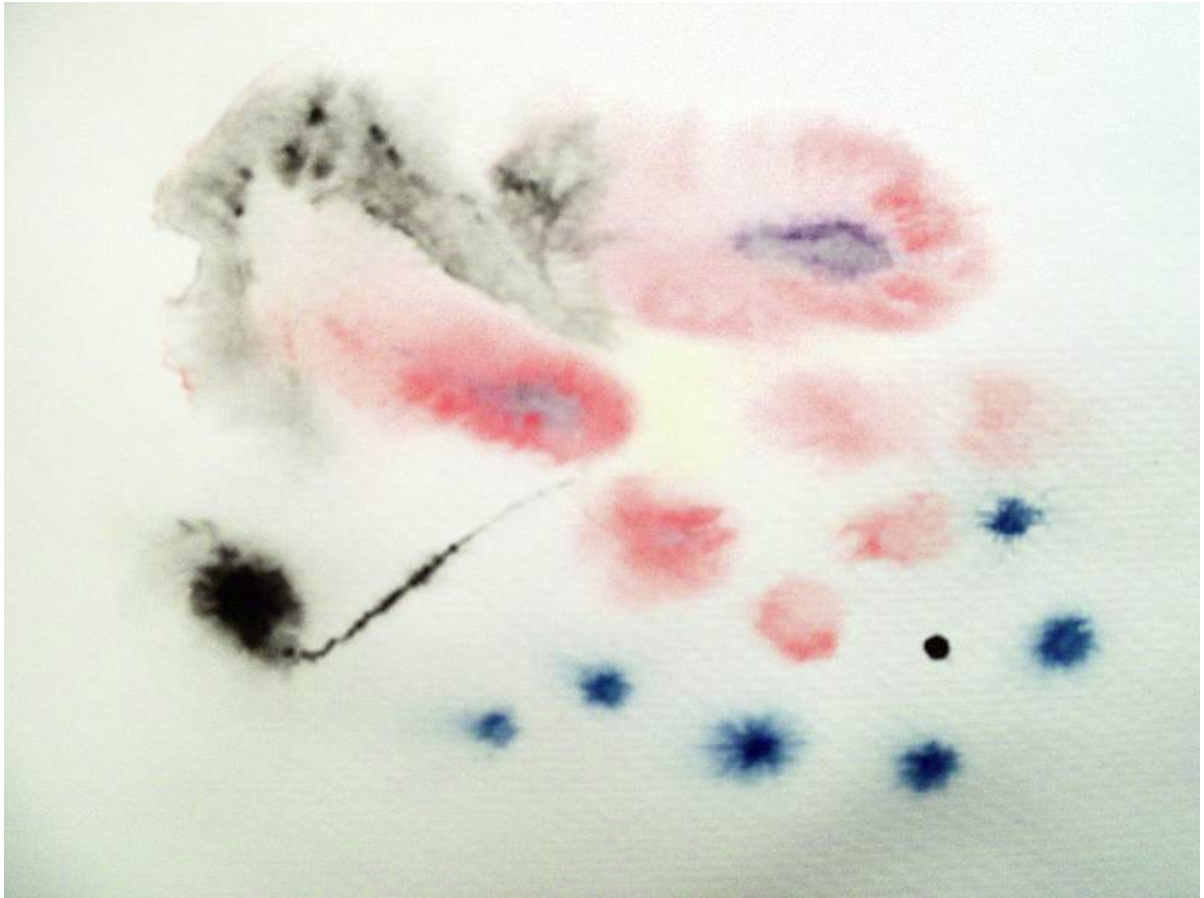
kärna av ljus
kraft och liv

ett kort möte
där allt blir inget
och inget blir allt

ett kort ögonblick

dansande vågor
till och från
från och till
oändlighetens mitt

mittpunkt,
brytpunkt



Att plocka isär något. Studera det närmre. För att se det i nytt ljus. Plocka isär. Sprida ljus. Plocka isär. Sprida ljus. ...



Geniet är dött!

Jag kastar mig över spöket
och försöker döda det med min kropps tyngd
liksom det gjort mig stum och närapå kvävt mig.

Geniet är dött!

Vi tumlar runt i smutsig jord
och sliter varandra i stycken.
Hotar med spetsiga knivar.
Hatar, hatar!

Med hårdhänta tag
vill jag slå mig fri.
LÅT MIG VARA FRI!
Jag slår, du slår
vi sårar varandra.

Geniet har dött.
Det förintade sig själv
när solens varma strålar träffade dess hud.
Våra kroppar möttes,
våra kroppar skiljdes.
Tillhör ingen
men ändå varandra
samtidigt
i alltet.

Vi dog i varandras armar.
För att födas igen.

Väntan

Här står jag och balanserar
på kanten till det okända.

I väntans vakuum.

På en icke existerande punkt
mellan sorg och glädje.

Väntans ovisshet får mig att tro att jag gått vilse.

Alldeles för skör
och samtidigt
en paradoxalt gränslös kraft och styrka.

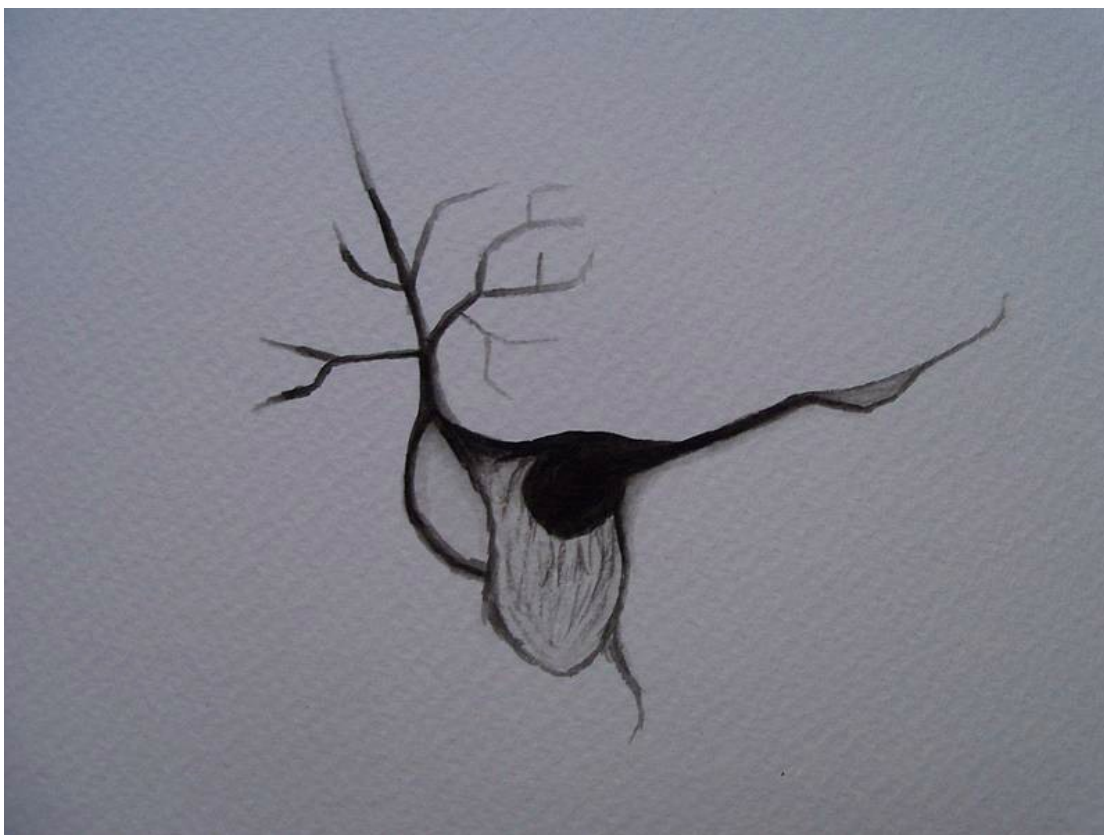
Känsligheten låter mig se saker jag aldrig annars kunnat förstå.

Ickepunkter mitt mellan ljus och mörker.

Födelsepunkter.

Ofta djupa källor till kreativiteten.

Vakuumvandring
i väntan på liv
Ovisshet utan riktning
utan hopp eller längtan
Känslomässig exil



vilse
i minnens töcken

gamla demoner
bröt sig in
i mig

förvred sina ansikten
och dolde sig
i mörkret

Jag tror jag sov.
Och jag drömde.

En evighet
att icke vara.

jag skymtar något

ljus
värme

andas
liv

ögonblick
evighet

Om du visste vad det är att vara människa. En vilsen själ i ett landskap av ljus. Jag går bland träden och drömmer om dig. I mitt sinne är du alltid levande.

Om du visste vad det är att leva här i livet. Att andas in en doft av blomstrande jord. Uppvärmad av solens starka strålar strilande in mellan kronor.

Om du visste hur jag längtar efter dig. Då skulle du förstå att du lever i mig. Att du är odödlig och skapar mig ett livslångt skydd.

I

Jag såg ljuset spegla sig djupt ned i dina ögon
och kände hur värmen omslöt min kropp.

Mitt förnuft var döende från den stunden du föddes.
Jag förstod att vi inte kunde leva samman
men en existens hos den andre
krävdes för en egen existens.

Jag grät i tvivlens timma
i gränslandets ensamhet och tomhet.

Du tröstade mig med din närhet

Jag ville skilja oss åt,
ville bli fri.

Du visade mig att du är och finns.

Vi är bundna till varandra
in i evigheten.

II

du och du
vi
föddes tillsammans
sammanflätade

I barnasinnetts lekfullhet
levde vi rikt.
Vi var och är på samma gång.

I vetenskapens reflektion
kvävdes vi på luft.
Vi ville döda varandra.

jag vill (aldrig) växa upp
jag vill (aldrig) förstå

vi ska existera bägge två
samtidigt

III

Jag ser dig sol
Du är

Jag hör dig skvalpande våg
Du är

Jag andas dig vind
Du är

Jag känner dig jord
Du är

Jag tänker
Men är



Klang. Vibration. Liv.



Något. Ett fragment.

Frö.

Växer med livskraft.

Upptäcker.

Vattnat med smärtsamma tårar.

Mot en ny värld.

Födelse – Att växa

Andas. Luften fyller och omsluter min kropp.

Andas. Marken under mina fötter är stadig att stå på.

Andas. Vibrationerna från instrumentet sprider sig i kroppen.

Genom händerna, huvudet och bröstkorgen.

Ned genom benen, ned i marken.

Hör hur vibrationerna sprider sig i rummet.

Ut genom instrumentet, dansande i luften.

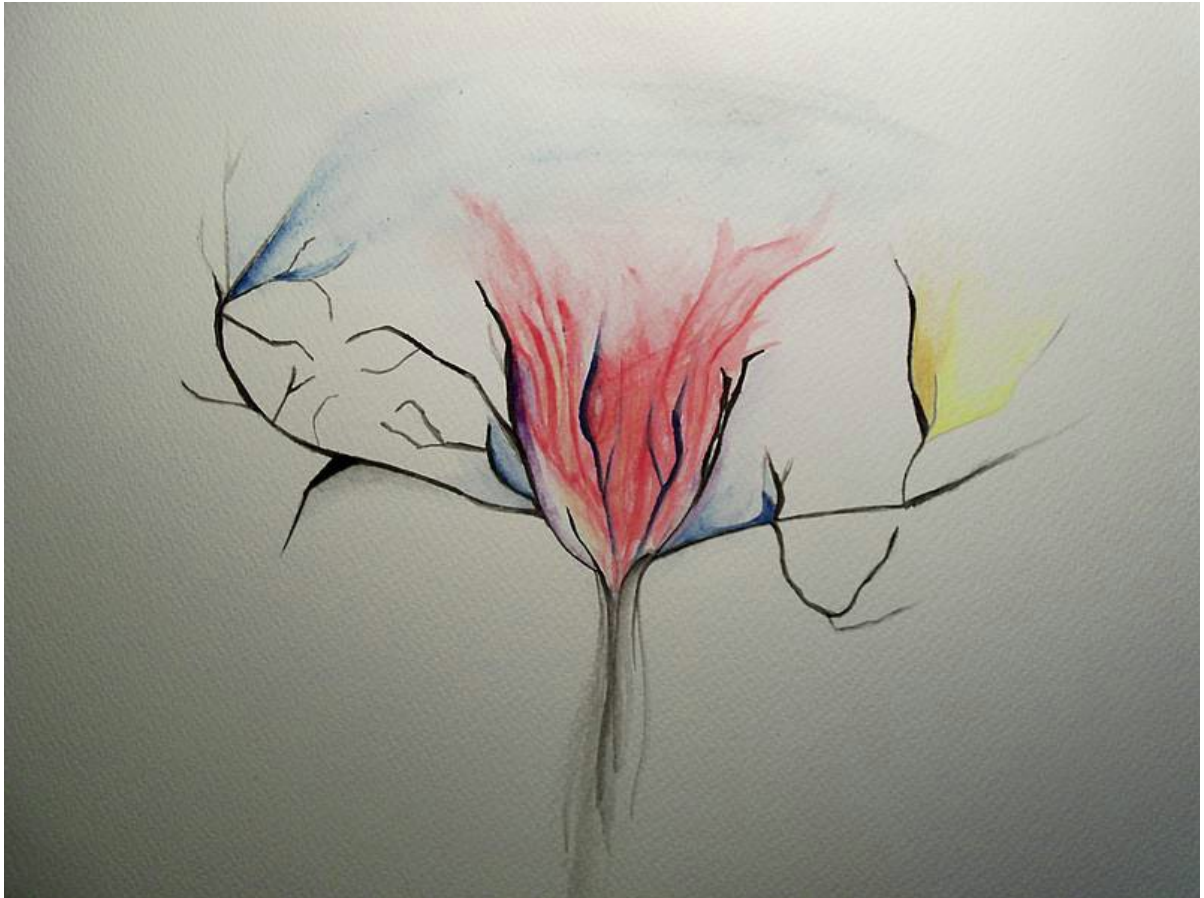


En mycket god vän
sa en gång till mig
att livets kraft är längtan

och att om en dag
längtar dör
slocknar livet.

Det hindrar inte smärtan
från att se sig själv
i spegeln, omvänd.

Längtan väcker oss
ur lättsam sömn
viskar jag till dig
Lev med mig!



Det finns en plats i skogen
av solljus mellan träd.
Där mossan täcker marken
och där tystnaden är ljuv.

Där stressar inga människor
där gråter inga barn.
Där finnes inget annat
än allt och ingenting.

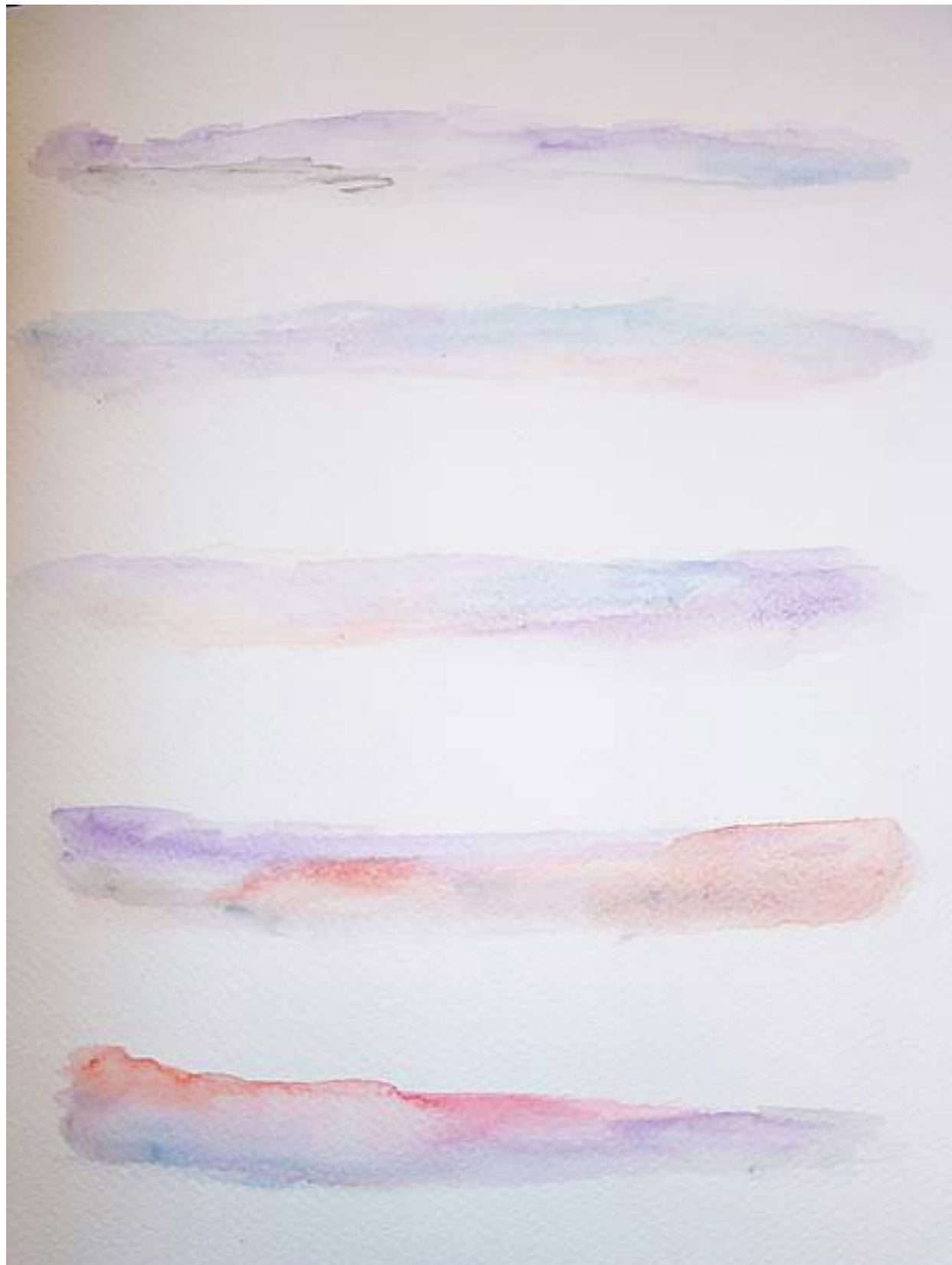
Där skingras all vår oro,
all vår rädsla och vår sorg.
Där finns vi, och vi är
av allt och ingenting.

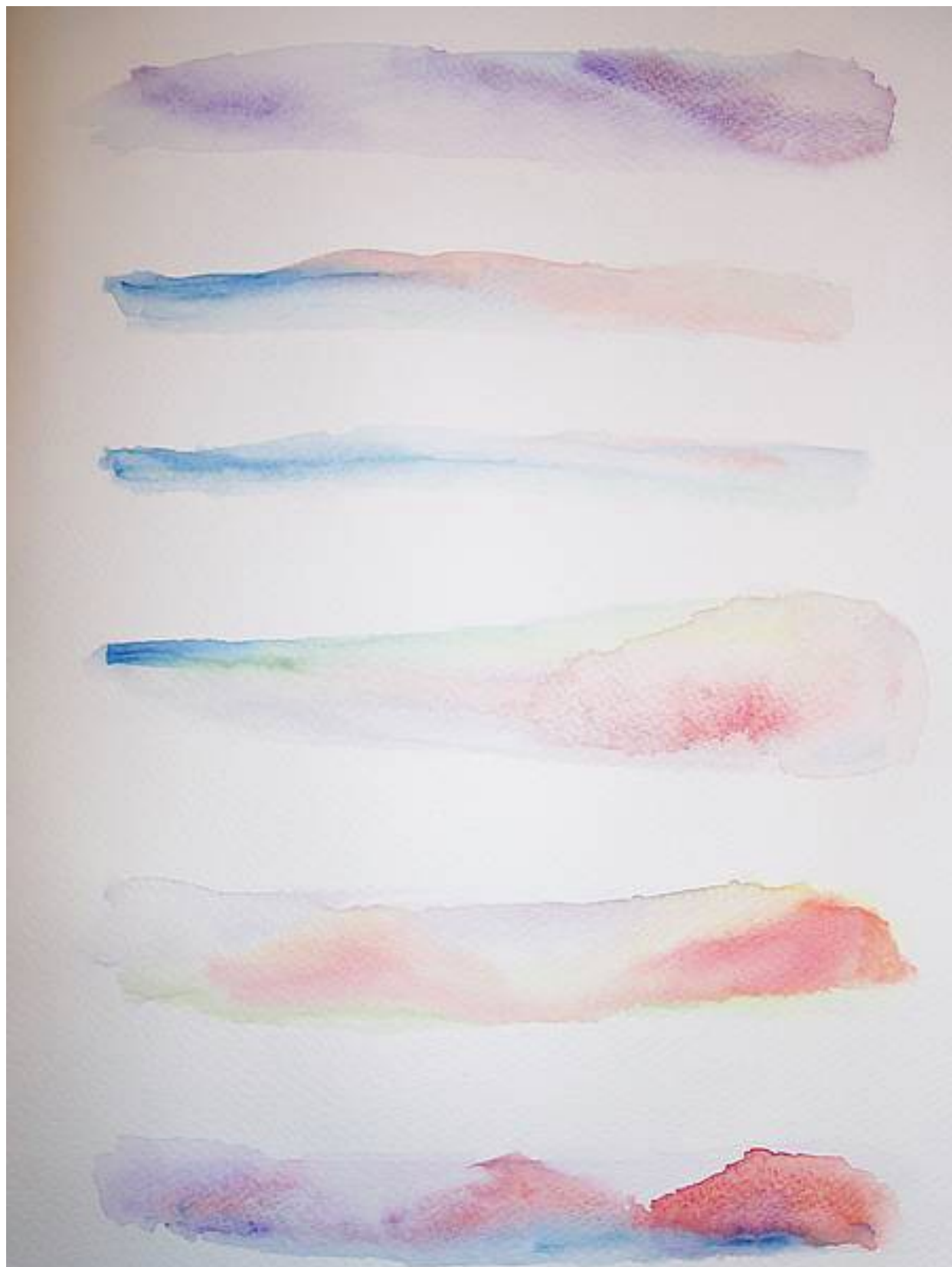
Det finns en plats i skogen
dit längtar jag ibland.
Det finns en plats i skogen
dit vandrar jag idag.

Linje

En fras. En mening. Ett stycke. Blir en helhet.

K. Penderecki, Cadenza per solo viola















C. Franck, Sonat i A-dur för viola och piano

I

Min kärlekssång ger jag till dig
Låt oss sjunga tillsammans
Din röst smälter samman med min
Min röst blir din

II

Du vackra människa.
Jag älskar dig
och jag hatar dig.
Du skär i mig
med vassa skärvor
av isande glöd
och låter mitt blod
blandas med ditt.
Där ligger vi och flämtar.

III

Solen värmer våra ansikten
och vinden svalkar vår hud.
Du är vacker, jag är trygg.
Våra liv har flätats samman
av kärlek, värme och ljus.

IV

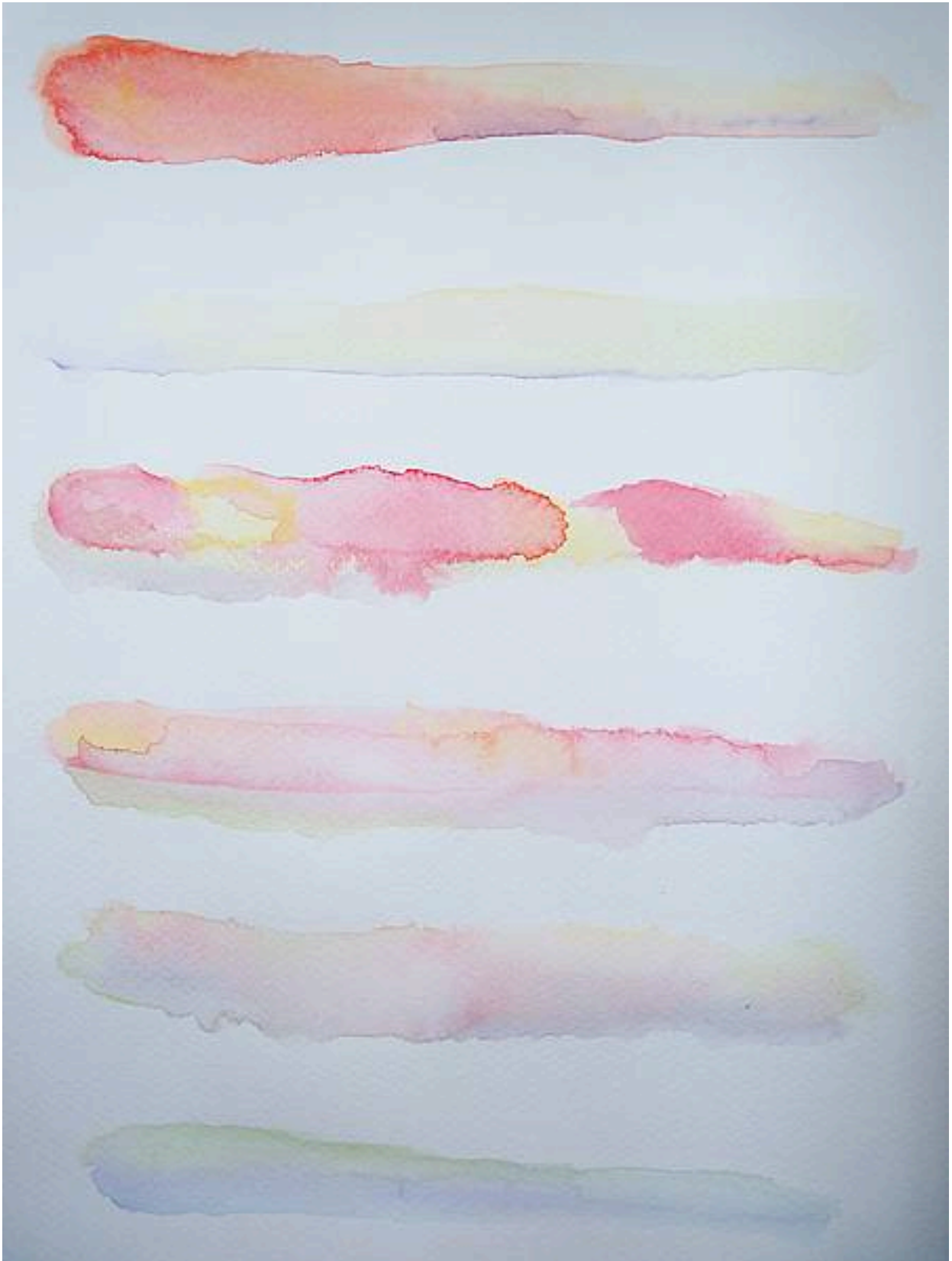
Ett äldre par i solig höstpromenad.
Den ene går lite före den andre
efter livets prövningar
i djupt uttalat samförstånd.

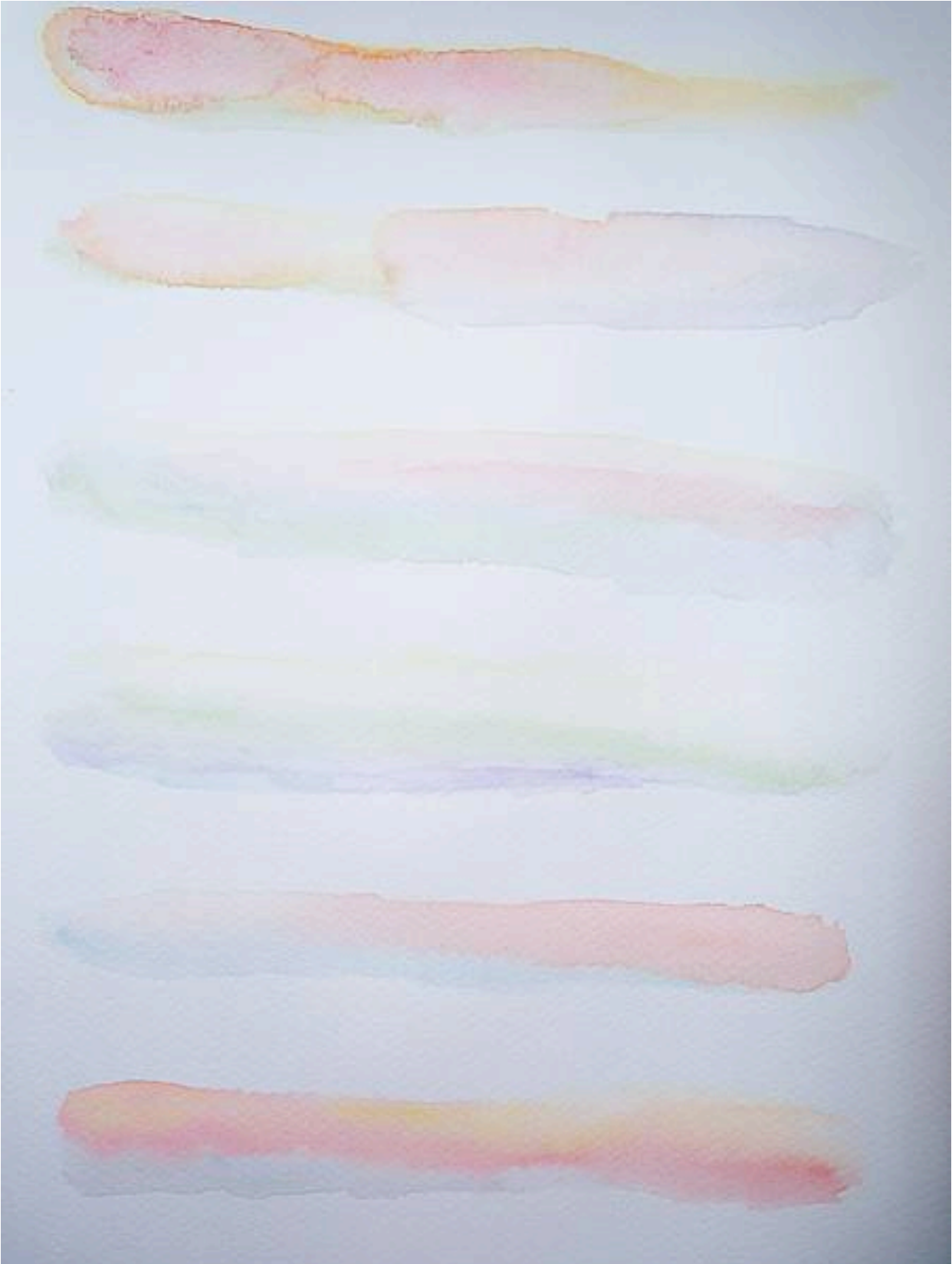
Nynnar gamla minnen.
Det ljusa, det vackra
är det som finns kvar.

I det inre höjs ett jubel
av ljus och tacksamhet
till livet
och till kärleken.

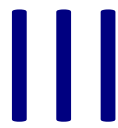
C. Franck, Sonat i A-dur för viola och piano Sats I











Diskussion

Inledande fas

Det allra första mötet med färgen som ett konkret arbetsverktyg i musikaliskt arbete skedde redan hösten 2008 när min lärare i viola, Björn Sjögren, föreslog att jag direkt i noterna kunde måla med akvarellfärg för att utveckla och tydliggöra de musikaliska intentionerna. Jag testade idén på flera av de stycken jag arbetade med då och fann det både inspirerande och utvecklande.

När jag inledde processen var jag inte bekant med att använda akvarellfärg vilket hade både sina nackdelar och fördelar. En nackdel är att jag fått ägna ganska mycket tid till att experimentera och utforska akvarellfärgernas möjligheter. Något som kanske inte direkt kan kopplas samman med ett musikaliskt uttryck förutom att det kan påminna om det tekniska arbetet på instrumentet. Ett detaljstudium för att undersöka materialets funktioner och möjligheter. En fördel var att min okunskap inom användandet av akvarellfärg inte skapade onödiga begränsningar i form av förväntningar eller prestationskrav.

Idén med att använda färg för att utveckla ett musikaliskt tänkande tilltalar mig väldigt mycket. Jag experimenterar med färgerna direkt i noterna. Jag målar samma stycke om och om igen. Färgernas komplexitet tilltar.



(ur violakonsert av B. Bartók)

Experimenterandet i noterna tilltog och jag började efterhand känna att notlinjerna och taktstrecken begränsade den musikaliska utvecklingen i färg. Framförallt tryckta noter är ofta okänsligt uppradade.

Notlinjerna och taktstrecken är begränsande. Jag vill kunna ge de musikaliska händelserna den plats som de förtjänar och behöver. Jag behöver utgå ifrån vita papper.



(M. Reger Svit nr. 1 i g-moll för solo viola. Op. 131d, Molto sostenuto)

Ett närmande genom en samtidig identifikation och distansering

Jag räds ibland för nödvändigheten att utan distans identifiera mig i uttrycket. Jag tror att jag ska förlora mig själv i det. Det är sant. Det är inte sant.

Arbetet är en upptäcktsresa. Arbetet har också blivit en form för mig att upptäcka nya aspekter eller nyanser av mig själv. Vissa insikter skrämmer mig och jag vill kanske helst inte kännas vid dem. Men det är nödvändigt att utföra arbetet utan distansering och skapa verkliga vägar för en trovärdighet.

Identifikation och distansering. De lever intill varandra men också av och med varandra. Vänster fot, höger fot. För att kunna gå behövs bägge. Jag försöker förstå genom att formulera det i ord. En form av distansering till den ordlösa identifikationen.

Den introspektion som sker i en kreativ process förändrar och utvecklar självet. Det är ofta smärtsamt. Att ta några steg bort för att distansera sig och reflektera över sitt uttryck är för mig ofta en riskabel fas. Distanseringen, innan jag kommit så pass långt ifrån att jag börjar få ett större helhetsintryck, innehåller ofta mycket självkritik. Jag har fått arbeta med mig själv för att klara det.

Identifikationen och distanseringen är alltid närvarande. Ibland under vissa perioder är det möjligt att någondera väger lite tyngre än den andra och blir något mer påtaglig. I inlärningsfasen av ett stycke påbörjas en identifikationsprocess som sedan ifrågasätts och problematiseras och därigenom förvandlas till något nytt i en ständigt pågående utveckling.

Under arbetets gång har det blivit väldigt tydligt för mig hur nära det konstnärliga uttrycket ligger den egna personen. För att skapa ett väsentligt och relevant uttryck krävs det att det är äkta. Det går inte att projicera ett äkta uttryck utan att skapa det genom sig själv och man är därför tvungen att använda sig själv som arbetsmaterial. I och med varje persons unika egenskaper och ständiga utveckling kommer därför varje uttryckstillfälle att bli unikt.

Jag inser också hur utlämnande och naket ett konstnärligt uttryck är eftersom att det visar det innersta av en människa. När jag för första gången insåg vilket totalt blottande ett konstnärligt uttryck innebär blev jag skrämmd. Jag mötte mig själv i en projicering som ledde till existentiella frågor kring varat. Mitt uttryck blev en spegling och projicering av min existens och jag försökte förstå mig själv genom detta. Under en tid befann jag mig i en slags kris där jag genom att ifrågasätta mitt uttryck till viss del också kom att ifrågasätta mig själv.

Att möta sig själv utanför sig själv

Jag ser mig själv speglas i mitt uttryck. Det är en verklig chock för mig att inse hur tydligt mitt inre återspeglas. Mitt uttryck blir en slags projektion av mitt inre. Jag krymper och växer på samma gång. Jag är i mig själv men ser mig själv i projektionen jag skapar.

Ibland skräms jag av mitt uttryck. Ibland ler jag och ibland gråter jag. Det är på fullt allvar. Uttrycket blir verkligt och får liv. Jag både är och inte är.

Jag trodde en tid att det jag skapade på instrumentet inte riktigt överensstämde med den röst jag bar på inom mig och jag blev tvungen att återupptäcka min egen röst genom instrumentet.

Ibland tyckte jag att jag uttryckte något annat än det som var mitt, att jag uttryckte någon annans önskan om uttryck, och när det hände uppstod låsningar i spelet. Det blev både stelt och oinspirerat och då i mina ögon helt meningslöst. I fragmentiseringens spår kunde jag inse att mitt uttryck alltid är mitt eget. Ingen annan kan tvinga mig till att uttrycka något jag själv inte upplever. De spänningar som uppstod i spelet berodde på faktiska spänningar jag upplevde i mig själv som person. Jag trodde att mitt spel var oärligt och frånkopplat från mig själv men i själva verket var det en detaljerad avbild av mitt inre. Jag insåg hur viktigt det är att hela jag överensstämmer med det uttryck jag vill projicera.

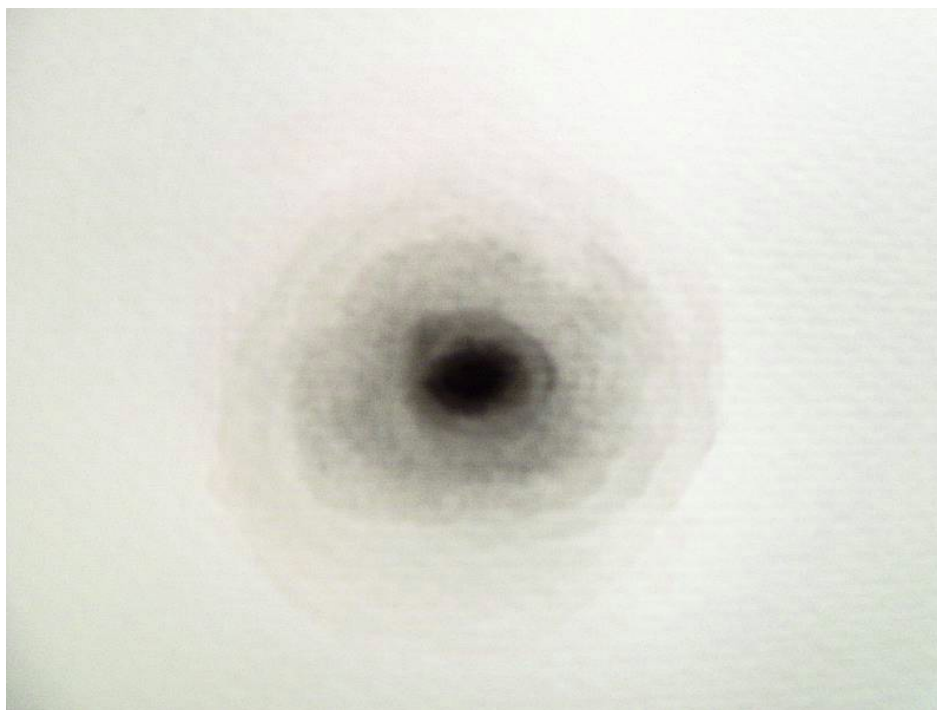
I en tid kom det att handla om att upptäcka instrumentet. Det blev en fysisk upplevelse av att lära känna instrumentet på nytt. Att känna dess vibrationer sprida sig ut i kroppen och i luften runt omkring mig. Hur det känns att spela en ton. Vad jag uttrycker med att spela en enda ton. Vad jag egentligen säger genom att bara existera tillsammans med instrumentet. Jag gav mig ut på en upptäcktsresa i detta genom improvisationer på instrumentet.

Brytpunkt – mittpunkt och vändpunkt

I en period föll mitt uttryck långsamt isär, bit för bit. Mina målningar handlade alltmer om fragment och likaså mitt spel. I övningen började jag improvisera och utforska allt mindre fragment och jag målade fragmentstudier.

Jag blickar ned i det oändliga. Bryter sönder de minsta beståndsdelarna för att upptäcka att även dessa består av ännu mindre beståndsdelar som jag sedan också bryter itu för att återigen upptäcka ännu mindre beståndsdelar.

Ju mer fragmentariskt jag arbetade desto mer kunde jag fördjupa mig i olika delar. Jag upptäckte mig själv genom musiken och upptäckte musiken genom mig själv.



Vid ett tillfälle passerade jag en brytpunkt. Vid ett ögonblick så kort att jag aldrig hann uppfatta men kunde förstå att jag passerat.

Jag använde ofta orden mittpunkt, vändpunkt, brytpunkt. Efter en tid fann jag ytterligare ett ord, kris. Ordet hade tidigare klingat starkt negativt för mig men genom denna process kan jag förstå det som något värdefullt och utvecklande.

Existens

Mitt uttryck blev ett uttryck för mitt liv och existens och vice versa. Mitt konstnärliga uttryck blev ett sätt för mig att skapa mening och förstå livet.

Detta skedde för mig på ett personligt plan men jag tycker mig se samma återspeglningar runt omkring mig. Hos människor, sammanhang eller samhällen som hamnat i kris blir det extra tydligt. Konst kan vara ett sätt att reflektera och att skapa mening och sammanhang i livet. Att man kan finna detta både på individnivå och på mer övergripande plan skapar en djup komplexitet.

I mina funderingar tänkte jag över varför det är så viktigt att samhället har personer utbildar sig och specialiserar inom konstnärliga områden. Det är i första hand inte en teknisk fråga om att lära sig spela korrekt och rent eller att kunna dra exakta linjer i färg trots att det kan vara nödvändigt för ett specifikt uttryck. Det handlar om att utveckla reflekterande process. Jag påstår att det är livsnödvändigt för ett samhälles välfärd att låta människor specialisera sig för att bli inspirationskällor och förmedlare av en djupare mening och sammanhang.

Interpretation

Jag fann motivet till ett konstnärligt uttryck genom att inse dess meningsskapande. För att närma mig en fråga om vad som ger mig eller någon annan rätt till att uttrycka mig konstnärligt och varför det är viktigt med konstnärligt utövande blev jag tvungen att gå ännu djupare och identifiera interpreten.

Jag är övertygad om att varje individ som kommer i kontakt med konsten på ett känslomässigt eller reflekterande plan är en interpret. Konstens uttryck ligger i olika skikt men kanske finns det tydligast hos betraktaren. I mötet med en betraktare blir det konst och därmed hävdar jag att vem som helst kan vara konstnär.

En konstnärligt utövande är också på samma gång en betraktare. Jag kan ha intentioner om vad jag vill uttrycka men jag kan ändå aldrig i förväg veta exakt hur och vad mitt uttryck kommer att bli. Det sker här och nu.

Mitt ansvar som konstnärligt utövande ligger i att låta mig själv bli en spegel och projicera ett känslouttryck. Jag kan dock aldrig ta ansvar för hur det kommer att tolkas eller uppfattas. Tolkningen är personlig och unik hos varje betraktare.

Rätten och ansvaret till att uttrycka sig konstnärligt är sammanvävt i ett komplext levande nät av alla som kommer i kontakt med konst.

Känslouttryck

För att göra ett uttryck verkligt, äkta, meningsfullt och levande krävs det att den som projicerar uttrycket också lever i det. Det betyder att jag som artistiskt utövande behöver ha tillgång till de känsleregister som krävs för det ett stycke innehåller.

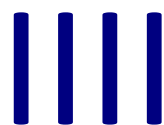
I ett utforskande stadium av stycket behöver man testa många olika infallsvinklar. Jag använde ett fragmentariskt målande som ett sätt att komma åt känslöstämningar jag ville utforska stycket med. Också en del texter kom till under detta arbete. Texter som ledde mig in i olika känslolägen. Det kom att handla om att identifiera olika känslolägen och göra dem tillgängliga så att de kunde användas fritt vid ett framförande. Jag tillägnade mig en känslopalett genom att utforska mina känslolägen genom ett visst stycke.

Linje

Jag började mitt arbete i färg linjärt då jag målade direkt i notbilden. Efter en tid av fragmentering kunde jag snart börja testa olika kombinationer av mina fragment. Jag utgick från de musikaliska flöden jag kunde finna i de verk jag arbetade med. Resultatet av detta sammanfogande blev linjära målningar samtidigt som att mitt arbete på instrumentet började gå mot en form passande för traditionellt framförande.

Under fragmentiseringsprocessen var reflektionerna skapade i textform ofta ganska korta och framförallt utspridda. En hel del arbete har i efterhand varit att försöka återfinna och sammanställa dessa som funnits nedtecknade i brevutkast, brev, dokument, anteckningslappar och vad vet allt. Den här texten som du har framför dig, som också till viss del kan liknas vid en sammanställning, har kommit fram under arbetets sista fas, den linjära fasen.

Jag har funnit det viktigt att plocka isär något grundligt för att lära känna dess inre. Men för att detta ska kunna få något värde krävs det att processen fortskrider och att bitarna kan sammanfogas igen. Kanske inte på samma sätt som innan och med en djupare insikt om dess innehåll.



Avslutning

Mot en fördjupad musikalisk förståelse

Genom att dokumentera och reflektera i musik, färg och text kan jag på ett vidare sätt närma mig och samtidigt distansera mig från mitt eget uttryck. Jag kan använda och dra nytta av varje uttrycksmetods möjligheter så att de kompletterar varandra och därigenom ger en tydligare bild av en större helhetsprocess.

Arbetsformen fördjupar inlärningsprocessen av ett musikverk i och med att jag möter musiken från flera olika perspektiv och vinklar. De olika arbetsmetoderna tillför också varandra inspiration. Genom att använda olika former för reflektion är det troligt att jag utvecklar min egen musikaliska förståelse och uttryck på ett djupare sätt än om jag bara använder mig av övning på instrumentet.

En oväntad fördel jag funnit genom arbetsmetoden är att reflektion och arbete i färg och text blir ett faktiskt fysiskt material. Ett instrumentalt arbete kan riskera att uppfattas som enbart abstrakt om det inte till exempel dokumenteras genom inspelningar.

Ibland när jag möter olika slags konst kan jag sakna inblick i den konstnärliga processen. I ett möte med en konstnärlig process får man en djupare förståelse av uttrycket och dess mening. Jag påstår att processen i sig själv kan vara ett eget konstverk.

I arbetet genomgick jag en slags konstnärlig och personlig kris. Mitt inne i själva processen kände jag mig ofta ensam och vilsen. Men vid en mittpunkt eller brytpunkt och kanske vändpunkt, fann jag kunskap om mig själv och mitt konstutövande som ledde mig vidare till en djupare förståelse.

Arbetet har krävt en introspektion och identifikation med det konstnärliga uttrycket och mig själv. Att studera inåt. För att komma till en brytpunkt, vid en "evighets sekund". Och sedan gå vidare mot ett mer utåtriktat förhållningsätt och uttryck.

Avslutning

Avsikten med detta arbete har varit att skapa en form för att reflektera över en egen upplevd musikalisk och konstnärlig process och på ett vidare sätt möjliggöra för en utomstående betraktare att närma sig och ta del av den levande process som naturligt finns hos en konstnärligt utövande.

I mitt arbete kan jag se tre faser. Tre åtskilda faser, men samtidigt och ständigt pågående. En inledande fas som handlade om en slags identifiering, följd av en ifrågasättande fas som i sin tur ledde vidare till en omvandlingsfas. I den inledande fasen målade jag linjärt. Därefter plockade jag isär det jag målade i fragment och undersökte dem på ett djupare plan, för att slutligen sammanfoga det igen – men nu med en ny förståelse. Jag inser att dessa faser ingår i en ständigt pågående process men att de blev extra tydliga i detta arbete.

Arbetet består av tre material; musikaliskt utövande, målningar och text. Jag har försökt att använda dessa olika uttryckssätt för att de ska komplettera varandra, och har därför låtit dem vara ständigt närvarande.

Arbetet har för mig på många sätt varit utmanande och krävt mycket av mig som konstnärligt utövande och som person. I mitt arbete har jag haft mig själv som arbetsmaterial vilket både är krävande och utlämnande. Jag har många gånger konfronterats med tvekan inför att exponera mig själv så mycket men varje gång funnit det lika nödvändigt. När en exponering blir maximal kan den övergå från att vara något privat till något allmänmänskligt öppet för identifiering.

Processen har varit givande för mig på många sätt. I denna fördjupning har jag kommit närmare mig själv och mitt uttryck på ett djupare plan. Jag har konfronterats med inre begränsningar och funnit vägar till ett friare och mer äkta uttryck.

I arbetet kom jag också att fundera över mina eventuella rättigheter eller skyldigheter i konstnärligt utövande. I min livsfilosofi önskar jag tillföra något som kanske kan göra världen lite skönare. Genom detta arbete blev jag tvungen att på något sätt motivera min egen existens som utövande.

Genom att använda akvarellfärg har jag funnit en form för att utforska och fördjupa en musikalisk tolkning. Genom dokumentationen och sammanställningen i detta arbete har jag åskådliggjort en del av en konstnärlig process. En levande process som kommer att pågå resten av mitt liv.

Referenser

Texter hämtade från egna anteckningar och brev 2011-2013.

Akvarellmålningar från 2010-2013

Inspelning. *Improvisationer över fragment.*

Inspelning. *Lunchkonsert* 25 april 2013. Ohlinsalen, Artisten, Göteborg.

Inspelning. *Examenskonsert* 25 maj 2013. Sjöströmsalen, Artisten, Göteborg.

Inspelning. *Kyrkokonsert* 8 augusti 2013. Skattunges kyrka, Dalarna.

Svenungsson, Jan. 2007. *An Artist's Text Book*. Helsinki: Finnish Academy of Fine Arts.

Wikipedia; Violin Sonata Franck

http://en.wikipedia.org/Violin_Sonata_%28Franck%29 (Hämtad 2013-08-09)

Bilagor

Inspelning. Improvisationer över fragment.

Inspelning. Lunchkonsert torsdagen den 25 april 2013 i Ohlinsalen, Artisten, Göteborg.

C. Franck, *Sonat i A-dur*

I. *Allegretto ben moderato*

II. *Allegro*

III. *Ben moderato: Recitativo-Fantasia*

IV. *Allegretto poco mosso*

Johanna Östling, viola.
Bernt Wilhelmsson, piano.

Inspelning. Examenskonsert lördagen den 25 maj 2013 i Sjöströmsalen, Artisten, Göteborg.

J. S. Bach, *Partita i h-moll (e-moll) BWV 1002*

Allemanda – Double

Corrente – Double (Presto)

Sarabande – Double

Tempo di Borea - Double

K. Penderecki, *Cadenza per viola solo*

F. Kreisler, *Preludium och Allegro*

F. Kreisler, *Variationer över ett tema av Corelli*

W. Walton, ur *Violakonsert. Sats I. Andante comodo.*

Trad./Improvisation *Improvisation över folkliga melodier*

Johanna Östling, viola.
Mikael Kjellgren, piano.

Inspelning. Kyrkokonsert torsdagen den 8 augusti 2013 i Skattunge kyrka, Dalarna.

J. S. Bach, *Partita i h-moll (e-moll) BWV 1002*

Allemanda – Double

Corrente – Double (Presto)

Sarabande – Double

Tempo di Borea - Double

K. Penderecki, *Cadenza per viola solo*

L. B. Söderlundh, *Två inventioner. Arietta och Matutin.*

F. Kreisler, *Preludium och Allegro*

Extranummer:

ur F. Kreisler, *Preludium och Allegro*

Improvisation över folklig melodi

Johanna Östling, viola.
Åsa Sundstedt, accordeon.

Affisch Lunchkonsert torsdagen den 25 april 2013 i Ohlinsalen, Artisten, Göteborg.

Affisch Examenskonsert lördagen den 25 maj 2013 i Sjöströmsalen, Artisten, Göteborg.

Takthänvisning till akvarellerna: C. Franck, Sonat i A-dur för viola och piano Sats I

Sida 39

Rad 1: 1-4

Rad 2: 5-12

Rad 3: 12-15

Rad 4: 15-20

Rad 5: 21-26

Rad 6: 26-31

Sida 40

Rad 1: 31-38

Rad 2: 39-46

Rad 3: 47-51

Rad 4: 51-55

Rad 5: 55-59

Rad 6: 59-63

Sida 41

Rad 1: 63-68

Rad 2: 68-70

Rad 3: 71-75

Rad 4: 75-79

Rad 5: 79-82

Rad 6: 83-85

Sida 42

Rad 1: 86-89


Rad 2: 89-94

Rad 3: 94-100

Rad 4: 100-107


Rad 5: 108-112

Rad 6: 113-117



MASTERKONSERT

Johanna Östling
viola



25 april 2013 kl. 12.15

Ohlinsalen, Artisten



Fri entré



César Franck: Sonat i A-dur

Bernt Wilhelmsson, piano



EXAMENSKONSERT

JOHANNA ÖSTLING

Lördag 25 maj 2013 kl. 18.00

SJÖSTRÖMSALEN, ARTISTEN
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

fri entré

Andra delen av konsertserien i masterarbetet
"Akwarell i en levande musikalisk process".
Konsert och utställning.

johanna östling, viola
mikael kjellgren, piano



GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK